

ת"פ 27465/02/19 - מדינת ישראל/ פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נגד אולג ברודניק

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 27465-02-19 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ'
ברודניק

בפני כב' השופט יוסי טורס , סגן הנשיא

בעניין: מדינת ישראל/ פרקליטות מחוז חיפה - המאשימה
פלילי
נגד

אולג ברודניק הנאשם

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו בכתב האישום, בעבירות של התחזות כאדם אחר, לפי סעיף 441 + 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין); שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 + 29 לחוק העונשין; וקבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 רישא + 29 לחוק העונשין.

2. בהתאם לעובדות כתב האישום, בחודש 12/2013 קשר הנאשם קשר עם אחר שזהותו אינה ידועה למאשימה (להלן - האחר) וזאת במטרה להונות בנקים בארץ תוך שימוש בכזב בזהותו של אזרח ישראלי שעזב את האזרח כשנתיים קודם לכן (להלן - דימיטרי). הנאשם מסר לאחר את תמונתו והאחר הנפיק עבורו תעודת זהות מזויפת הנושאת את פרטיו של דימיטרי ותמונתו של הנאשם.

3. ביום 26.12.2013 הגיעו הנאשם והאחר לסניף בנק הפועלים בנתניה, והנאשם הציג עצמו בפני פקידת הבנק כדימיטרי באמצעות תעודת הזהות המזויפת ופתח חשבון בנק על שמו של דימיטרי. ביום 10.2.2014 חתם הנאשם על בקשה לקבלת הלוואה בסך 30,000 ₪, תוך שהוא מתחזה לדימיטרי, ולאחר מספר ימים קיבל הבנק את בקשתו והפקיד לחשבון שפתח עבורו את הסכום המבוקש. הנאשם והאחר משכו מחשבון הבנק את סכום הלוואה וחלקו ביניהם את הכספים. בנוסף, וכחלק מהקשר, ביקש הנאשם מהבנק להנפיק עבורו ארבעה כרטיסי אשראי כשהוא מציג עצמו בכזב כדימיטרי, וביחד עם האחר ביצע בהם עסקאות בסכום כולל של 29,772 ₪.

4. ביום 27.1.2014 הגיעו הנאשם והאחר לסניף בנק לאומי בנתניה, שם פעל הנאשם באופן דומה, הציג עצמו כדימיטרי וטען בכזב כי הוא בעלים של חברה בע"מ וביקש לפתוח חשבון בנק על שם החברה ולהנפיק עבורו שני כרטיסי אשראי. ביום 10.3.2014 ביקש הנאשם לפתוח חשבון בנק נוסף על שם דימיטרי ולהנפיק עבורו כרטיס אשראי. הנאשם והאחר עשו שימוש בכרטיסי האשראי בסכום כולל של 26,513 ₪.

תסקיר שירות המבחן

5. לבקשת הנאשם התקבל תסקיר מטעם שירות המבחן. מהתסקיר עולה כי הנאשם רווק כבן 50, שעלה ארצה בשנת 1990 והוא אב לשני קטינים. מזה מספר חודשים עובד הנאשם כשכיר בתחום השיפוצים והניקיון. שירות המבחן פירט בהרחבה על אודות נסיבות חייו של הנאשם ומטעמים של צנעת הפרט לא ארחיב יתר על המידה. הנאשם נעדר עבר פלילי, וביחס לביצוע העבירות ציין שירות המבחן כי הוא מקבל אחריות למעשיו ותיאר כי הרקע למעשים היה מצבו הכלכלי הירוד שהוביל לקבלת הלוואת כספים מהשוק האפור ולאיומים על חייו. הנאשם תיאר תחושת ריגוש ממעשי המרמה וכי לא חש שפגע באדם לו התחזה. עוד ציין הנאשם כי לשיטתו הבנקים לא נפגעו בהיותם גוף חזק מבחינה כלכלית וכי ממילא הכספים יוחזרו להם מחברות הביטוח. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מרוכז בעצמו ומתקשה להכיר בפגיעה שגרם וכי קיים סיכון להישנות עבירות בעתיד, בעיקר תחת לחץ ובמצבים מורכבים. עוד צוין כי ההליך הפלילי תרם להפחתת הסיכון, אך עם זאת, עליו לערוך שינוי משמעותי בדפוסי התנהגותו שהובילו לביצוע העבירות. הנאשם שלל נזקקות טיפולית ושירות המבחן התרשם כי הוא אינו בשל להשתלב בהליך טיפולי.

טיעוני הצדדים והראיות לעונש

6. ב"כ המאשימה הפנה לעובדות כתב האישום, לחומרת המעשים ולתכנון המוקדם שקדם לביצוע העבירות. נטען כי מדובר בעבירות שבוצעו לאורך מספר חודשים ובמרמה בהיקף של מעל ל-86,000 ₪, שלא הוחזרו עד היום. ביחס לערכים המוגנים שנפגעו ממעשי הנאשם נטען כי עבירות אלו פוגעות באמון הבנק בלקוחות ובהליכי המסחר התקינים. ביחס לתסקיר שירות המבחן והמלצותיו נטען כי גורמי הטיפול התרשמו מסיכון להישנות עבירות בעתיד, וכי הנאשם שלל כל צורך בהתערבות טיפולית. המאשימה עתרה למתחם ענישה שנע בין 18 חודשי מאסר בפועל ועד 30 חודשי מאסר בפועל, לצד רכיבי ענישה נוספים, ולאור עברו הפלילי הנקי של הנאשם והזמן שחלף מביצוע העבירות עתרה להטיל עליו עונש המצוי ברף האמצעי של המתחם.

7. ב"כ הנאשם טען כי מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי שהודה בהזדמנות הראשונה, היינו עוד בחקירתו במשטרה, ושיתף פעולה באופן מלא. נטען כי מדובר בעבירות שבוצעו לפני למעלה משש שנים, וכי מאז לא נפתחו כנגדו תיקים נוספים. הסנגור ביקש לקבוע מתחם אחד לכל האירועים, הנע בין מאסר מותנה ועד מספר חודשי מאסר שניתן לשאת בעבודות שירות. ביחס לביצוע העבירות נטען כי הרקע לביצוען היה מצב כלכלי קשה של הנאשם כתוצאה מעסק שקרס וחובות שהיה עליו להחזיר. בעניין זה הוגשו מסמכים על תיקי הוצאה לפועל וצו הפטר (ענ/2). ביחס לתסקיר שירות המבחן נטען כי הנאשם נשלח לאבחון שנים רבות לאחר ביצוע העבירות ומאז לא הייתה לו מעורבות פלילית נוספת, ולכן שלל צורך בהתערבות טיפולית. בהתייחס לעונש שיש להטיל על הנאשם, הפנה הסנגור למצבו הכלכלי הקשה ולעובדה שהוא מפרנס את ילדיו לצד מצבו הכלכלי כאמור. כמו כן ציין הסנגור את השיהוי בהגשת כתב

האישום ומשכך ביקש לסטות לקולה ממתחם הענישה ולהטיל על הנאשם עונש מאסר על תנאי וקנס.

8. הנאשם בדברו האחרון סיפר על נסיבות הסתבכותו הכלכלית והביע צער על מעשיו.

דין והכרעה

קביעת מתחם הענישה

9. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין גזירת הדין מתבצעת בהליך תלת שלבי. בשלב הראשון על בית המשפט לקבוע אם העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד, או שמא מספר אירועים. לאחר מכן יש לקבוע את המתחמים השונים, כאשר לצורך כך מתחשב בית המשפט בעקרון המנחה בענישה - הלימה, בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, על פי סעיף 40ט' לחוק העונשין. בשלב השלישי, יש להחליט אם ראוי לסטות מהמתחם שנקבע, לקולה או לחומרה, שאחרת ייגזר העונש בגדרי המתחם, בהתאם לנתוני הנאשם המסוים.

10. אפתח בדיון ביחס למספר האירועים הכלולים בכתב האישום. ההגנה ביקשה לקבוע מתחם אחד לשני האירועים, בעוד המאשימה כלל לא התייחסה לסוגיה, אך מטיעוניה למתחם אחד יש להבין כי היא רואה את שני האישומים כאירוע אחד. עמדתי דומה ואכן נכון לקבוע מתחם עונש אחד לעבירות כולן. שתי העבירות נבעו מאותה מערכת נסיבות והן פרי תכנית עבריינית אחת. העבירות בוצעו בסמיכות זמנית יחסית והגם שמדובר בשני בנקים שונים, סברתי שאין בכך לשנות מהמסקנה לפיה יש לראות בכל העבירות אירוע אחד. משכך מתקיים מבחן הקשר ההדוק וראוי לקבוע מתחם עונש אחד, המביא בחשבון שמדובר במספר עבירות לצורך קביעת גבולות מתחם העונש ההולם (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014); רע"פ 4760/14 קיסלמן ואח' נ' מדינת ישראל (7.5.2015); דנ"פ 2999/16 מזרחי נ' מדינת ישראל (22.5.2016)).

11. **הערכים המוגנים בבסיס העבירות:** עבירות המרמה והזיוף פוגעות בחופש הבחירה וההחלטה של קורבן העבירה, המקבל החלטה שגויה על סמך מצג שווא שקרי. בהיבט המעשי הן עלולות לפגוע בקניינו של הקורבן ובנכסיו השונים. במקרה זה נפגעו גם ערכים מוגנים שעניינם וודאות הליכי המסחר והבנקאות.

12. **נסיבות ביצוע העבירות:** מעשיו של הנאשם כללו תכנון מוקדם והם בוצעו ביחד עם אחר. סכומי המרמה אינם נמוכים והם עומדים על סך של כ- 86,000 ₪. הסיבה למעשה היא הרצון להשיג כסף קל וטענות הנאשם לכך שעשה את המעשים בשל איומים על חייו לנוכח חובות לשוק האפור, לא הוכחו.

13. **מדיניות הענישה:** לצורך בחינת מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, ניתן להפנות לפסקי הדין הבאים: עפ"ג 47204-03-18 אלירן אזולאי נ' מדינת ישראל (31.5.2018), בו התקבל ערעורם של שני נאשמים שבאמצעות מסמכים מזויפים פתחו חשבונות בנק ונטלו הלוואות בסכומים שונים כך שכל אחד קיבל לידיו סך של 100,000 כתוצאה

מהמרמה. בבית משפט השלום נידונו הנאשמים לעונשי מאסר בפועל, אך ערעורם התקבל כך שעונשם הוקל ל-6 חודשי מאסר לנשיאה בדרך של עבודות שירות; עפ"ג 6412-09-20 **בוחניק נ' מדינת ישראל** (11.11.2020), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בריבוי עבירות של התחזות כאדם אחר במטרה להונות ובביצוע הונאה בכרטיסי חיוב. הנאשם עשה שימוש במספר כרטיסי אשראי של תושבים זרים בכך שרכש באמצעותם מוצרים ושירותים שונים מעסקים תוך שימוש במספרי תעודות זהות של תושבי מדינת ישראל. הנאשם ביצע עסקאות בסך כולל של 120,000 ₪ ונידון ל-6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. ערעורו נדחה; עפ"ג 2627-09-14 **אוסטרובסקי נ' מדינת ישראל** (9.11.2014), בו נידון עניינו של נאשם שהורשע בסדרת עבירות זיוף, התחזות ומרמה שביצע במשך כשלוש שנים כלפי שמונה סניפי בנק שונים בארץ, וקיבל לידיו סכומי כסף המצטברים למעל ל-200,000 ₪. הנאשם עשה שימוש בתעודות זהות מזויפות ומסמכים מזויפים, ופתח חשבונות בנק תוך התחזות לאחר שעזב את הארץ. הנאשם הורשע בשני כתבי אישום נפרדים, ובכל אחד מהם אירועים רבים. בית משפט השלום הטיל עליו שש שנות מאסר. בערעור הוקל עונשו לחמש שנות מאסר; ת"פ 52646-12-16 **מדינת ישראל נ' יפמוב** (17.3.2019), בו נידון של נאשם אשר קיבל הלואה בסך 70,000 ש"ח מבנק, וזאת על סמך מסמכי בנק ותלושי שכר מזויפים. במקרה אחר, ביקש הנאשם לקבל הלואה נוספת בסכום של 60,000 ₪, גם כן על סמך מסמכים מזויפים, אך בשל ערנות פקידת הבנק המזימה סוכלה. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה הנע בין עונש מאסר ממש (שלא בעבודות שירות) ועד 18 חודשי מאסר. על הנאשם הוטל עונש מאסר בעבודות שירות וזאת משיקולי שיקום; עפ"ג 36088-03-13 **מדינת ישראל נ' ברכל** (27.5.2013), בו נידון עניינו של נאשם שקיבל במרמה 116,000 ש"ח וניסה לקבל במרמה 44,000 ₪, באופן שעל פני תקופה של 9 חודשים, זייף תעודות זהות של 6 חיילים משוחררים, תוך ציון פרטים כוזבים לפיהם אותם החיילים נשואים, התחזה לאותם חיילים והציג את תעודות הזהות המזויפות בפני פקידי בנק על מנת למשוך את כספי הפיקדון שהופקדו על שמם. בארבע מתוך שש הפעמים הצליח למשוך את כספי הפיקדון. על הנאשם הוטלו 18 חודשי מאסר בפועל. ערעור המאשימה נדחה.

14. לאור כל זאת, סברתי כי מתחם הענישה ההולם את העבירות בנסיבותיו של מקרה זה נע בין שישה חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל.

קביעת עונשו של הנאשם

15. אקדים ואומר כי אינני סבור שהוכחו סיכויי שיקום ובכל מקרה לא כאלו המצדיקים חריגה ממתחם הענישה. שירות המבחן זיהה נזקקות טיפולית, אך הנאשם לא ראה עצמו זקוק לכך. יתרה מזו, הנאשם הביע בפני שירות המבחן עמדות שיש בהן להעיד על אי הפנמת חומרת המעשה. משכך, אין מקום למסקנה בדבר סיכויי שיקום המצדיקים חריגה ממתחם הענישה.

16. לצורך קביעת עונשו של הנאשם, נתתי דעתי להודאתו בהזדמנות הראשונה ולחרטה שהביע. נתתי גם דעתי לכך שהנאשם שיתף פעולה כבר בחקירת המשטרה. עוד נתתי דעתי לנסיבות חייו ולמצבו הכלכלי אשר דומה שעמדו בבסיס ביצוע העבירות (וזאת מבלי שאקבל הטענה לאיומים על חייו שלא הוכחה). בעניין זה הציג הנאשם מסמכים מההוצאה לפועל מהם עולה שחובותיו הגיעו לסך של כ-663,000 ₪ בגין זכה להפטר.

17. מנגד, הבאתי בחשבון את עמדתו ביחס לביצוע העבירות כפי שהובאה בפני קצינת המבחן, ממנה עלה חוסר מודעות והפנמה של חומרת האירוע וקיומו של ניזוק ממשי, אף אם מדובר בגופים פיננסיים איתנים. כן הבאתי בחשבון שהנאשם לא השיב עד היום דבר מכספי המרמה.

18. בנוסף, הבאתי בחשבון את השיהוי בהגשת כתב האישום. העבירות בוצעו בחודש דצמבר 2013, התלונה הוגשה ביולי 2014 אך כתב האישום הוגש רק בפברואר 2019. מדובר בשיהוי בן 4.5 שנים שלא ניתן לו הסבר משכנע. בפסיקה נקבע ששיהוי משמעותי עשוי להביא להימנעות מהטלת עונש מאסר, מקום בו אפשר והיה מקום להטילו אלמלא השיהוי (ע"פ 8421/12 ינון בן חיים נ' מדינת ישראל (29.9.2013); ע"פ 5822/08 טרייטל נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (12.3.2009)).

19. לכך יש להוסיף כי המאשימה ציינה שחומר החקירה הגיע אליה בחודש 3/17 אך כתב האישום הוגש בחודש 2/19 היינו כשנתיים לאחר מכן. בנושא זה אפנה להנחיה 4.1202 להנחיות היועץ המשפטי לממשלה: **משך טיפול התביעה עד הגשת כתב אישום בדבר התקופה המרבית להגשת אישום**, לפיה יש להגיש כתב אישום בעבירות עוון (וכך הוא המצב בענייננו) בתוך 12 חודשים מרגע שחומר החקירה הגיע לתובע. לאחרונה הביע המחוקק את חשיבות הנושא בעיניו עת קבע בסעיף 57א(א) לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב-1982 כי הגשת כתב אישום מעבר למועדים אלו מותנית בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. סעיף זה לא היה בתוקף בעת הגשת כתב האישום ואולם יש בו לדעתי להשליך על ענייננו לצורך העונש הראוי.

20. שקלול כלל הנסיבות מביאני למסקנה לפיה אין הצדקה להורות על כליאתו של הנאשם וניתן ליצור תמהיל עונשי הולם שאינו כולל כליאה. עונש מאסר לריצוי בכליאה הוא עונש קשה ומכאיב, אשר נלוות לו השלכות שליליות רבות ונאמר עליו כי הוא "תענוג מפוקפק גם בבתי הסוהר הטובים ביותר; משמעו שלילת חרות, ניתוק מן המשפחה, היות האדם נתון למרות יומיומית של הזולת, חברה לא מלבבת על פי רוב, ועוד כיוצא באלה" (ע"פ 6020/12 מדינת ישראל נ' עדן (29.4.2013)). נושאים אלו עמדו במרכז של דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, בראשות השופטת ד. דורנר (2015), אשר ציין את ההשפעה הקרימינוגנית של עונש המאסר והמליץ להימנע מהטלת מאסרים מקום בו הדבר אינו מתחייב לצורך הגבלת חירותם של עבריינים שמסוכנותם לחברה גבוהה.

21. בעניין זה אדגיש כי מאז ביצוע העבירות חלפו כשבע שנים במהלכם לא עבר הנאשם עבירות נוספות ולא נפתח נגדו תיק נוסף. כליאתו עלולה אפוא לחשוף אותו לחברה שלילית ולהביאו שנית למעגל הפשיעה. עוד אציין בעניין זה כי נקבע לא אחת שראוי להימנע מהטלת עונש מאסר בכליאה ביחס למי שאינו בעל דפוסי עבריינות מובהקים (ראה ע"פ 4318-10-11 מדינת ישראל נ' רפאילוב ואח' (5.1.2012), פסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) שפירא). לכך יש להוסיף את התיקון לחוק העונשין המאפשר הטלת עונש בעבודות שירות אף במצב בו מוטל על הנאשם עונש מאסר שאינו קצר (עד 9 חודשים). עמדה זו של המחוקק מבטאת בבירור את הנטייה למעט בעונשי מאסר בכליאה, אלא כאשר נסיבות העניין מחייבות זאת.

22. מכאן, סברתי כי בעניינו של הנאשם ראוי להימנע מעונש מאסר בכליאה, כאשר קיים תמהיל עונשי אחר ראוי

המבטא את חומרת העבירות ובד בבד גם מונע השפעות קשות ושליטות על חיי הנאשם ומשפחתו.

23. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **מאסר למשך 7 חודשים.** הנאשם יישא בעונש זה בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה מיום 15.11.2020. הובהר לנאשם שעליו לבצע את עבודות השירות לשביעות רצון הממונה וכי אם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיע את העונש והוא יישא ביתרת התקופה בכליאה. **על הנאשם להתייצב במשרדי הממונה לריצוי עונשו ביום 22.2.2021.**

ב. מאסר על תנאי למשך 4 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך שנתיים כל עבירה שיש בה יסוד של מרמה או זיוף.

ג. קנס בסך 10,000 ש"ח ₪. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים שווים ורצופים כאשר הראשון בהם ביום 1.2.2021 ובכל 1 לחודש שלאחריו. היה והקנס או חלקו לא ישולם במועד - תעמוד יתרת הקנס לתשלום מידי.

ד. המאשימה לא ביקשה פיצוי לטובת המתלוננים (היינו הבנקים וחברות האשראי). אמנם לבית המשפט סמכות לחייב נאשם בפיצויים גם ללא בקשה מטעם המאשימה (ע"פ 5860/14 **אסף לביא ואח' נ' מדינת ישראל** (6.3.2016)) ואולם בנסיבות העניין הכוללות, לא ראיתי לעשות כן בהיעדר בקשה והתייחסות הנאשם לנושא.

המזכירות תשלח את גזר הדין לממונה על עבודות השירות למעקב.

הודעה זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ"א כסלו תשפ"א, 07 דצמבר 2020, במעמד הצדדים.